

Izhaja

vsak petek z datumom
prihodnjega dneva.

Dopisi naj se frankujejo in po-
šiljajo uredništvu „Mira“ v
Celovec, Pavličeva ulica št. 7.

Osební pogovor od 10. do 11. ure
predpoldne in od 3. do 4. ure po-
poldne.

Rokopisi naj se samo po eni strani
lista napišejo, druga stran naj bo
prazna.

Rokopisi se ne vračajo.

Velja

za celo leto 4 krone.

Denar naj se pošilja točno
pod napisom:

**Upravištvu „Mira“
v Celovec,**

Vetrinjsko obmestje št. 26.

Naročnina naj se plačuje
naprej.

Za inserate se plačuje po 20 vin.
od garmond-vrste vsakokrat.

MIR

Glasiło koroških Slovencev

Leto XXVIII.

V Celovcu, 12. rožnika 1909.

Štev. 27.

**Slovinci! Zakurite na večer
4. julija v čast slovanskima apo-
stoloma sv. Cirilu in Metodu po vseh
slovenskih gorah in planinah prav
mnogo kresov!**

XIX. letni občni zbor „Katol.-političnega in gospodarskega društva za Slovence na Koroškem“.

Občni zbor političnega društva, ki se je vršil 27. m. m., je bil prav dobro obiskan. Predsednik g. dr. Janko Brejc pozdravi predvsem kmetske ndeležence, ki so pokazali zanimanje za naše politično delo s tem, da so prišli na delavni dan, in opraviči g. poslanca Grafenauerja, ki je zadržan zavoljo nujnih poslaniških opravkov. Govornik konstatira dejstvo, da je politično društvo tekom zadnjih let nekako oživelo. Zmisel za politično društvo in za njega potrebo prej ni bila v ljudstvu dovolj ukoreninjena, dandanes pa je politično društvo središče celega političnega delovanja na slovenskem Koroškem, in to je za Slovence dobro; zakaj le če imamo organ, ki nas zastopa in če ima ta organ res zaslonbo med ljudstvom, moremo pričakovati uspehov. Omenja, da smo koroški Slovenci letos prestali otročjo bolezen, znano po imenu liberalizem, in upamo, da ga bomo tudi v bodoče. Zoper liberalizem se je bojeval že Andrej Einspieler, in tisti, ki niso stopali z nami v političnem boju v istih vrstah, so bili liberalci in odpadniki našega naroda. Liberalizem je ravnotak kakor socialna demokracija. Govori o svobodi in napredku ter je poln fraz, da oslepi in omami ljudi da so prepričani, liberalizem je nekaj dobrega. Pri Nemcih liberalizem ni škodoval narodnosti, ker jih je le prav izšolal, pri Slovanih pa je bil povsod pogubonos. Iz slovenskega, takomenovanega „klerikalnega“ tabora, ki pa je bil edino res naroden,

je prepeljal mase v nemški tabor. To smo posebno skušali na Koroškem. Zdi se mu treba to poudarjati, ker smo pred dvema letoma stali na razpotju kakor na Štajerskem. Ravno kar so se vršile doli strahovite volitve in so na surov način pobijali somišljenike „Slovenske Kmečke Zveze“; enako, kakor niti „Štajerc“ ne, je napadal „Korošec“ naše politično društvo in njega glasiló „Mir“, prav tako so napadali našega edinega poslanca oni, ki niso vredni, da bi mu čevlje odvezali (ogorčeni klici: Res je!), seveda jim je služila za tarčo tudi govornikova oseba. I če bi se ne bili postavili porobu, bi bilo pri nas isto kakor na Štajerskem, vsaj na papirju, in veselili bi se bili samo narodni nasprotniki. Z veseljem pa smemo danes konstatirati, da imamo samo eno politično stranko. Zakaj kdor se ne upa na dan, kadar je treba sukati uma svitile meče, kadar se je treba izpostaviti in stopiti narodnemu nasprotniku čelo ob čelo, ta ni stranka. (Odobravanje.) Na Koroškem smo opazili, da se na voliških nihče ne upa stopiti proti nasprotnikom kakor mi. Na celi črti smo stopili nasproti in smo se bili, tistih pa, ki prodajajo svoj narodni radikalizem, nismo videli v svojih vrstah, temveč so metali na nas zahrbtnje puščice. Vkljub temu smemo biti zadovoljni, čeravno nismo dosegli vsega. (Odobravanje.) Kakor pri volitvah, tako je pokazalo politično društvo tudi pri drugih priložnostih vedno parolo: Oči vprte vedno naprej, in če bi se za nami podirali mostovi, dokler ne rešimo naroda! (Odobravanje.) V tem oziru smo bili vedno res naprednjaki, čeravno se sami tako ne imenujemo.

Tudi na gospodarskem in šolskem polju smo osnovali reči, ki morejo postati rešilne za koroške Slovence. Politično društvo je izprevidelo, da je treba na šolskem polju temeljite akcije, in ker te od druge strani, čeravno smo dolgo čakali, ni bilo, smo stopili na svojo roko na to polje in osnovali „Slovensko šolsko društvo v Celovcu“. S tem je bila seveda dana prilika, kakor da bi hoteli škodovati „Družbi sv. Cirila in Metoda“, česar nismo hoteli in nočemo, a če družba ni hotela, oziroma ni mogla storiti več nego ustanoviti šentrupertsko šolo, kar za našo razdrapano šolstvo v celoti ne

pomeni preveč, smo smatrali za svojo dolžnost, da smo po nasvetu gosp. Tomo Zupana osnovali šolsko društvo za Koroško. V odbor smo izvolili ljudi, ki so za to poklicani. Ker pa je šele v tem hipu družba našla na Koroškem svoj delokrog, je „Mir“ označil naše stališče, in družba je stopila s šolskim društvom v dogovor; sporazumeli pa se doslej še nismo. Končno smo stavili predlog: Družba brezdvomno hoče koroškim Slovincem samo dobro, zato naj sprejme nasvet: „Pusti nam, da delamo, kakor sami za najbolje spoznamo, ti pa bodi naš finančni minister; vse dohodke na Koroškem za šolo damo vam, in prosili bomo potem od vas nazaj in za kaj, boste določevali tudi vi, imeli boste pred svetom čast, mi pa delo, vsak svoj delokrog, in ne bo prepira, za koroško šolstvo pa najbolje“. Danes še ne vemo, ali bo družba ta predlog sprejela ali ne. Prosim, da se izjavite, ali se vam to postopanje šolskega društva zdi pametno ali ne, da vemo, kako nam je naprej postopati.

Tudi na gospodarskem polju društvo ni počivalo in je skušalo napraviti vsaj en korak naprej. Sklicalo je enketo posojilničarjev, ki nujno potrebujejo zastopstva, kar se je pokazalo zlasti za časa suše. Pogovor pa ni imel uspehov, ker so nekatere posojilnice to popolnoma koroško zadovo izročile celjski zvezi, ki je poslala k pogovoru svojega uradnika. Ta je konstatiral, da nam je pripravljena celjska zveza vse to dati, kar nam obeta ljubljanska. Pretekli pa so meseci, in celjska zveza se niti zmrnila ni. Mi smo sebi najbližji. Če nimajo sami toliko interesa, da bi nam naredili, kar nam drugi ponujajo, potem jim rečemo adio! Ob suši nismo imeli činitelja, ki bi nas bil zastopal, in tega je bila vzrok celjska zveza; ljubljanska zveza bi bila ustanovila zvezo v Celovcu in s tem bi bili imeli tudi na zunaj nasproti vladi svojega zastopnika. Prevaljska posojilnica je bila dala g. Štiblerju pooblastilo, in ravnotam kmetje niso dobili krme. Če se torej za slovenskega kmeta ni storilo toliko, kakor bi bilo sicer mogoče, si politično društvo umije roke. Sami ste krivi, ker ste verjeli tujim ljudem, ki ste jih prvič videli, ne pa tistim, ki med vami žive, za vas žive in trpe. Če hočete, da se

Podlistek.

Ob akacijah.

Idila. — Domen Otilijev. — (Dalje.)

V.

V nedeljo po blagoslovu je bilo.

V sobi nad Vežjakovo kovačnico so se zbrali mladeniči in dekleta. Tudi takšni so prišli, ki niso bili še zapisani v društvu. „Tudi ti lahko prideš,“ mu je dejal Nine po maši. Nekateri so sedeli za mizo in čitali liste, drugi so sloneli na zidu in se pogovarjali, tretji so se šalili z dekleti. Vstopil je Vežjak: „Že gredo“.

Utihnili so glasovi in le na rdečih licih deklet je trepetal še lahek nasmeh ob vrsti belih zob. Čez malo trenotkov je vstopil župnik.

„Hvaljen Jezus!“ Ponižno so ga pozdravili in napravili prostor ob mizi.

Župnik je govoril o koristi čitanja.

Že duh časa zahteva, da mora znati človek pisati in čitati. Pridejo razne uradne listine iz mesta in ne veš si pomagati, ako se nisi naučil črkarije. Korist čitanja je zelo velika. Naučimo se iz knjig veliko lepega: Samo izobrazimo se, razširimo si obzorje, spoznamo tuje dežele in narode in njih navade. Zremo v njih dela naših pradedov in se naučimo iz njih njihovega jezika. Spoznamo iz njih, česa treba na polju in doma in se lahko tudi kratkočasimo z njimi.

A knjige in listi imajo lahko nasproten namen. Iztrgati hočejo človeku vero iz srca in ga tako odtrgati Bogu. Teh knjig se moramo še posebno varovati!

„Ta prostor pa, to društvo, naj bo torišče vsega dobrega, društvo, ki bo prinašalo sadove. A vi, predragi mladeniči, ne več v krčmo, ne več tja na obal, kjer ste metali denar, čas in zdravje v valove!“

Župnik je obmolknil, in nikdo se ni oglasil; le Vežjak je stopil k njemu in se mu zahvalil v imenu društva za prekrasne besede.

Župnik jim je razložil še to in ono o društvu in odšel za odhajajočimi dekleti. Spremil ga je Nine.

Na cesti pred vrati sta došla Žulkinó Francko, ki je šla zadnja za dekleti.

„No, Francka, počakaj malo! Kam hitiš tako sama?“

„Domov, gospod župnik! Mati je bolna, oči jo bole zopet.“

„Reva! Kaj pa Peter? Ali je pisal?“

„Predčeranjem sem dobila pismo. Piše, kako so plezali po strmeh skalovju. Mnogi so padali od napora na tla. On je prenesel vse težkoče. V prsih ga zbada sedaj, upa pa, da ne bo hudega. Na koncu pisma pozdravlja vse znance.“

„Skrbi me; samo da se ni prehladil. To je nevarno!“

„V osmih dneh se mora že vrniti. Trije tedni so, kar je odšel,“ je dejal Nine in pogledal na Francko. Povesila je oči in lahko zardela.

„Kako se pa mati zdravi?“

„Različno. Napravila sem ji krop, kuhala žajblje in vse mogoče že.“

„Pa se slezom ste poskusili?“

„Ne še.“

„Doli za našim vrtom ga je mnogo. Skuhaj ga in ji priveži mokre obkladke na oči. Mnogokrat je delala tako moja mati in pomagalo ji je,“ je svetoval župnik.

„Ko bi pomagalo?“

„Poskusiti treba, Francka,“ je omenil Nine. Govorili so še o tem in onem, in župnik se je poslovil.

Nine in Francka sta šla v pogovoru do križpota.

„Ali te smem spremljati mimo akacij? Strah te bo lahko same,“ je dejal in se zadovoljno nasmehljaj.

„Veš, v strah pa že ne verjem več. Tudi solnce ni še zatonilo,“ mu je odvrnila smehljaje.

„Pa ko bi bil jaz tisti strah?“

„Potem bi že verovala vanj, a bala bi se ga ne; saj si dejal, da me hočeš spremljati.“

„Pa ne kot strah.“

Tako sta se šalila in šla po kolovozu mimo akacij. Bledelo je listje na vejah, obrobljeno z žarom večernega solnca, in vrhovi akacij so stezali dolge sence po koruzinem polju, kjer so letali vrabci po steblih in kljuvali še nezrele storžev.

Ob kolovozu je pasel Franek purane, pel svoje popevčice in natikal pod nos dlakaste prašnike, ki jih je potrgal iz storžev. Ko je zapazil došleca, se je skril v gosto zaraščenem razoru.

„Kako se naju je zbal ta mali!“ je dejala Francka.

„Kaj bi se ne bal, ko gre strah mimo?“

Zasmejala se je dovtipu.

vam še drugič ne pripeti kaj takega, potem veste, kaj vam je storiti. Ljubljanska zveza nam bo tudi storila, kar obeta, in tudi more, ker ima poslance za seboj, in bo imela v kratkem za seboj tudi ministre. Navzoči naj označijo svoje stališče nasproti celjski zvezi in izrazijo svoje mnenje. V tem trenutku, ko mislimo noč in dan, kako rešiti to, kar se da, je pod patronanco celjske zveze prešla prevaljska posojilnica v nasprotno roko potom nepravilnosti. (Silno ogorčenje.) Kaj takega se nam zna še večkrat zgoditi, če ostanemo pod to patronanco. (Splošno pritrdjevanje.) Ali menite, da smo tako kratkovidni, da bi se šele potem vzdramili, ko bi nam nasprotniki vzeli vse posojilnice? Potem bi vsi od kraja z menoj vred zaslužili, da bi nas položili na klop in nam jih našteji 25. Kdor še sedaj ne odstopi od celjske zveze, ne razume položaja; naj gre potem, kamor hoče, magari k ljubljanski liberalni, če ne mara k „Zadružni zvezi“, a od celjske proč! Pričakujemo od naših posojilničarjev, da so toliko zreli. (Živahno odobravanje.)

Predsednik naznani nato, da se bo osnovala zveza županov, raztolmači naloge te zveze in označi položaj naše politike sledeče: Slovenska politika je bila dosedaj malenkostna; obstajala je v tem, da so naši poslanci drug drugega pobijali, kakor tedaj, ko so napredni poslanci napadali dr. Šusteršiča v drž. zboru, ali pa so pritiskali kljube in prosili za kakega malega uradnika. Zato pa vkljub vsem krvavim govorom v državnem zboru nismo dosegli ničesar. Vlada ni upoštevala imenitnih govorov Šukljeta, Kljuna, dr. Ferjančiča itd., ker je videla, da zastopniki malega slovenskega naroda ne izvajajo posledic. Tej politiki je naredil dr. Šusteršič temeljit konec. Njegova zasluga je, da se je osnovala „Slovanska enota“, v kateri so slovenski, hrvaški, češki poslanci in del Rusinov; tudi ljudska poljska stranka pod vodstvom poslanca Stapinskega se ji nagiba. Slovanski blok se dela. Ko bi imeli res parlamentarno vladno, bi bila morala že zdavno iti, kamor so ji bila vrata odprta. Taka vlada pa ne more biti trajna, in trajne večine v parlamentu zoper Slované ni več, kar je največja zasluga dr. Šusteršiča. (Odobravanje.) On je načelnik bosenskega odseka in ima kot tak najvažnejšo nalogo v roki. Zadovoljstvo naše mora biti tem večje, ker smo poslali edinega našega poslanca v klub, ki mu načeluje dr. Šusteršič.

Končno se v izbranih besedah spominja moža, ki nam ga je to leto ugrabila smrt in ki je bil prej dolga leta duša našega političnega društva, rajnega g. Vekoslava Legata. (Vsi navzoči vstanejo v znak žalosti.) Gosp. predsednik se zahvali vsem, da so iz lastnega nagiba izrazili svoje sožalje in zatrdi, da bo sporočil to sožalje soprogi rajnega rodoljuba.

V debato, ki se je nato razvila o stališču polit. društva do celjske zveze in do „Družbe sv. Cirila in Metoda“, so posegli gg. dr. Arnejc, Stéfán Bayer, Jernej Pšeničnik, Matej Ražun, Ivan Serajnik in Josip Rozman, ki so odobraval stališče šolskega društva do družbe, oziroma so se z ogorčenjem in burnim odobravanjem vseh navzočih pridružili klicu: Vun s Korošci iz celjske zveze!

Soglasno in z navdušenjem so bile nato sprejete sledeče resolucije: Koroški Slovenci, zbrani v Celovcu na 19. letnem občnem zboru,

1. protestiramo proti vsem krivicam, zlasti proti krivicam pri sodnih uradih, in zahtevamo, da se nam povrne vsaj status quo ante in se tako omogoči, da se s časoma izvede popolnoma ustavno zagotovljena enakopravnost; protestiramo proti imenovanju nemških ali jezikovno nezadostno kvalificiranih uradnikov po jezikovno mešanih krajih in proti brezmiselnemu in sistematičnemu izrivanju slovenskih uradnikov, celo domačinov, iz koroške dežele;

2. protestiramo proti takim uradnikom c. kr. državne železnice, zlasti proti uradnicam na celovškem glavnem kolodvoru, ki izzivajo slovensko potno občinstvo in je šikanirajo;

3. zahtevamo ureditev šolstva v slovenskem delu Koroške na ta način, da bo učni jezik vseskozi slovenski, in delitev šolskega sveta po narodnostih;

4. zahtevamo pri vseh javnih uradih dvojezične tiskovine;

5. odobravamo stališče odbora političnega društva nasproti celjski zvezi in „Slovenskega šolskega društva v Celovcu“ nasproti „Družbi sv. Cirila in Metoda v Ljubljani“ popolnoma in izjavljamo, da se z vsemi tozadevnimi koraki odborov obeh društev popolnoma strinjamo.

Odbor se je izvolil po večini stari. Za borovelski okraj je predlagal g. Smodej kot odbornika odločnega narodnjaka in bivšega števne kandidata, g. Mihaela Turka. (Soglasno sprejeto.) Ker g. deželni poslanec Ellersdorfer že kot poslanec spada v vodstvo političnega društva, predlaga g. dr. Brejc v odbor za velikovski okraj dosedanjega namestnika, g. kanonika Dobrovca (sprejeto) in za odbornikovega namestnika namesto rajnega g. Legata, g. glinjskega župana Vidmana. Za predsednika je bil z vzklikom izvoljen gosp. dr. Brejc. V odboru so torej sledeči gg.: poslanec Franc Grafenauer, prošt Gregor Einspieler, župana Janez Kogelnik in Pavel Miklavič, msgr. V. Podgorc in kanonik Josip Dobrovč, Jakob Kolerič, Janez Vošpernik in Miha Turk; kot namestniki gg.: Gregor Pak, Andrej Wutte in župan Vidman; kot pregledovalci računov gg.: dr. V. Janežič, Mat. Prosekar in dr. Jan. Arnejc.

Koroške novice.

Koroška in Zilska podružnica „Slov. planskega društva“ ima svoj letni občni zbor dne 20. t. m. pri „benediktincih“ v Celovcu ob 7. uri zvečer. Spored: Poročilo odbora, volitev novega odbora in slučajnosti. Prijatelji planin vabljeni!

Fr. Grafenauer, predsednik.

Novi deželni glavar. Iz Dunaja smo prejeli poročilo, da je imenoval cesar posl. barona Leopolda Aichelburga pl. Labia za koroškega deželnega glavarja, viteza Metnica pa potrdil še za naprej za njegovega namestnika.

Pozor, posojilnice! Celjska zveza pripravlja, kakor je razvidno iz vabila na občni zbor, spremembo pravil, in sicer na ta način, da bi otežila izstop. Če ne bodo naše posojilnice v najkrajšem času javile celjski zvezi na podlagi skupne seje načelstvu in nadzorstvu izstopa še do konca tega meseca, bodo morale najbrž še ostati par let pri celjski zvezi.

Poročil se je g. Franc Potočnik, gostilničar v Drveši vasi pri Pliberku, z gđ. Julijano Gostiša, hčerko Matije Gostiša, posestnika in gostilničarja v Stari vasi pri Žireh na Kranjskem.

Nabori leta 1909. v velikovškem okraju. V Prevaljah je bilo izmed 301 fantov (7 občin) pri vojaškem naboru dne 10. m. m. potrjenih 36 fantov, v Pliberku dne 11. m. m. izmed 191 (6 občin) 42, v Velikovcu dne 12. m. m. izmed 226 (5 občin) 25 in dne 13. m. m. izmed 241 (4 občine) 31, v Dobrlivasi dne 15. m. m. izmed 229 (5 občin) 34 in v Železni Kapli dne 17. m. m. izmed 133 (štiri občine) 13. Vseh skupaj je bilo pri vojaških naborih v velikovškem okraju 1321 fantov in potrjenih 181, torej malo več nego 13 odstotkov.

Bisernice iz belokranjskega narodnega zaklada. II. zvez. V Adlešičih nabral Ivan Šašel, župnik. Založilo „Katol. tisk. društvo v Ljubljani“. Cena s poštnino K 2:52. Naročuje se v „Katol. Bukvarni v Ljubljani“.

Za tamburaše! „Bom šel na planince.“ Podpuri slovenskih narodnih pesmi za tamburaški zbor zložil Marko Bajuk. Cena 3 K. Založila „Katoliška Bukvarna v Ljubljani“. Tamburaši, veseli boste te nove zbirke. Lep šopek, povit iz deseterih narodnih pesmi, ki so preprosto, pa vendar ne enolično, ampak ponekod kar živahno harmonizovane. Celo lahke imitacije je gospod Bajuk poizkušal semtertja; tudi prehodi oziroma med- in poigre se kaj lepo strinjajo v eno celoto. Seveda kakor tamburaški zbor ni umeten orkester, tako tudi skladb zanj ne moremo meriti s stališča visoke umetnosti; to pa lahko rečemo: g. Bajuk je storil, kar se je storiti dalo za tamburaški zbor iz posameznih pesmi, ki se tudi posamič lahko igrajo. Gotovo je pa, da bo ta potpuri kot tamburaška skladba prav dobro učinkoval. Popravki: Str. 5. berde naj dobi v obeh vrstah v 2. taktu obakrat g mesto d. Str. 12. v prvi vrsti 1. takt dobi berde g mesto fis. Str. 16. dobi kontrastica v prvem taktu fis mesto drugega g. Str. 20. naj dobi berde v 2. in 6. taktu g mesto d.

Cerkvena pesmarica za Marijino družbo. 1. del. Za štiri enake glasove uredil Ant. Grum. 84 strani, cena 2 K. Založila „Katol. Bukvarna“. To lepo zbirko bodo z največjim veseljem pozdravili moški zbori, ker je bila že res potrebna.

K žalostnemu dogodku v Podgorjah. Gospa Samonig, ki se nahaja v celovski bolnišnici, se počuti razmeroma še dobro. Ker ji je krogla razbila desno ramo, so ji odrezali desno roko. Operacija je prestala mirno, čeravno je vsled oslabelosti niso smeli narkotizirati. Sodišče je še ni izprašalo.

Deželno sodišče v Celovcu išče nekega Antona Užnika iz Ribnice ob Vrbskem jezeru, ki se je 17. listopada 1889 proti večeru vozil sam močno vinjen po čolnu iz Celovca v Ribnico. Pri Gorici so ga še videli, od tedaj pa so ga pogre-

„Kaj pa s knjigo, katero sem ti dal tisti dan, ko je Peter odhajal? Si jo že prečitala?“

„Seveda sem jo. Mislila sem, da se šališ, ko si rekel, da jo moram čitati. Prepirla sva se, da je slišala mati, ki je bila s Petrom v izbi. Dejala sem: »Ako hočem, bom čitala.« A ti si dejal: »Moraš jo čitati!« Veš, pa sem jo hotela.“

„In podčrtano mesto? Si umela?“

Francka je povesila oči in dejala dvomljivo med nasmehom: „Takó!“

„Ali znaš besede na pamet?“

„Morda!“

„Povej!“

„In njiju sanje so se uresničile.“ A sedaj moram iti hitreje, mati je sama in bolna.“

„Ali treba razlage tem besedam?“

Oddaljila se je in na koncu vrste akacij mu je odgovorila glasneje: „Ne.“

Odšla je po kolovozu in se ozrla. V tistem trenutku se je ozrl tudi Nine in srečala sta se s pogledi...

VI.

Njegov obraz je bil blede, lica vdrta, oči blodne, mrtve... Veliko hrepenenje je zrlo iz njih. Nogi sta bili trudni, da sta se jedva premikali po ravni cesti. Hrepenenje je vlivalo v nji zadnje moči...

Solnce je klonilo nad akacijami, jih poljubljalo in se poslavljalo od njih. Na ravnino je legal prvi mrak.

„O, zopet hodim po naših krajih in v srcu mi je lažje. Kako željno sem pričakoval povratka! Nine: Ljubi dom nad vse, — pravi pregovor.“

Petrov glas je bil ubit in tih.

„Truden si, Peter, in izmučen. S kolesljem bil bi prišel, da sem to vedel.“

„Hvala ti, Nine! Do doma že pridem z božjo pomočjo.“

Šla sta po klancu, in Peter je opešal.

„Tja na kamen sediva, Nine! Zelo sem truden.“

„Pa sediva, saj je čas do noči in pot ni več dolga.“

Sedla sta: Nine na kamen, Peter na zaboj. Dolina je ležala pred njima z belo cesto proti daljnemu mestu, a nad njo so pluli zadnji dnevi poletja.

„Kaj pa pri nas doma, Nine?“

„Dobro, le mati je bolna.“

„Bolna, praviš?“

„Da, na očeh, a je že bolje. Gospod župnik so priporočili obkladke, namočene v slezovi vodi, in to ji pomaga.“

„In Francka?“

Nine ni vedel, kaj naj bi rekel. Nikdo ni vedel še in tudi Peter ne, da je vstalo v Ninetovi duši čuvstvo s svojimi terjatvami. Dejal je bolj tiho: „Kakor prej.“

„In na polju?“

„Prve dni je mati najela Košanovega Jožeta. Izoral je in oboral, česar je bilo treba. Ob košnji sem pomagal jaz. Oče sicer ni videl rad, da sem šel tako veselo na vaše polje.“

Spomnil se je Nine par večerov, ko sta spravljala s Francko suho deteljo v kopice in se pevaje vračala domov...

Peter se je zganil na zaboji in se obrnil k Ninetu:

„Kaj pa župan, Nine?“

„Župan? E, volitve so v štirinajstih dneh. Pomisli, Peter: Županov sin postanem lahko. Sicer sem dejal očetu, naj se ne briga, a gospod župnik misli, da je bolje tako. Kmetje so še nekateri pri Joštovem, a premoč je na naši strani. Vidi jo že sedaj, da ni ravnal lepo s teboj. Tudi v društvo jih je po župnikovem predavanju mnogo vstopilo, ki so bili najbolj nasprotni.“

„Pojdiva, Nine!“

Težko je vstal in nogi sta mu klecali.

„Boš mogel hoditi?“

„Počasi.“

Ko sta šla pod se, se je Peter zamislil. Strmšek postane župan in sedaj ga bode še bolj preziral. Vsi upi se razprše v nič; Strmšek ne bo dal Kristine na tako ubogo kmetijo.

Molče sta šla. V prsij ga je zbudilo. Tiho je vzdihnil in se prijel z roko leve strani.

„O, ko bi bil že doma!“

„Glej, ravno sedaj je utonilo solnce za vašimi akacijami,“ mu je pokazal Nine z roko.

„Kaj poreče mati, ko me ugleda?“ je dejal Peter polglasno zase.

Šla sta počasi...

Mati je sedela na hlođu pred hišo in zakrivala z dlanjo bolne oči. Ko so zaškripala vrata na dvorišču, je odstranila roko in pogledala v ono stran.

(Dalje prihodnjič.)

Slovenci, spominjajte se Velikovške šole!

šali. Prazen čoln so našli dva dni pozneje ob jezeru. Jezero je bilo tedaj nemirno in na večer je legla na jezero megla.

Borovlje. („Niks bindiš!“) Neka stranka je potrebovala od slovenske hranilnice v Borovljah neki izkaz, katerega bi imela predložiti občini, da bi ji napravila neka spričevala. Ker je pri hranilnici uradni jezik slovenski, je napravila slovenski izkaz. Župan pa tega ni hotel razumeti in rekel, da ne zna slovensko brati, in da se mora napisati nemško. To je seveda storila hranilnica iz uljudnosti do stranke. Obžalovanja je pa vreden naš župan, da vključ svojemu „fortšritu“ niti toliko ne zna, kakor vsak navaden delavec, ki zna brati in razume slovenski spis. Seveda je to samo zagrizenost in sekatura proti Slovincem, kajti splošno je znano, da županov oče niti pridno nemško ni znal in da torej tudi naš Pepi ni sesal blažene nemščine že v zibelki.

Borovlje. (Grozen fiasko) so doživeli borovljanski hajlači s svojim streljanjem. Povsod so lepaki nabiti in vabila na koncerte in „lider-tofne“, na kolodvoru je celo tabla „Vil komen“ (veliko jih pride), a prišlo jih je celih 5 = pet strelcev. Tem petim in Damkovemu Foltiju pa vendar ne morejo prirediti koncertov, zato pa so jih raje odpovedali. Rosentalerhof, Karavankenhof, Just, Post — niks koncert! Kaj bodo le Celovčani za svoje frankfurtske rekli, ki zdaj v velikem dežju žalostno bimbajo na strehah? Od koga jo je le Čudnov Folti dobil, da mu maha dol iz strehe? Fugger, hm, hm! Sicer pa heil!

Podljubelj. (Skioptrične slike.) Namen naših društev je, pomagati udom in jih izobraziti. Prvi del smo izpolnjevali vedno, a tudi za izobrazbo smo že marsikaj storili. Delavec in kmet je ukažen in rad posluša, če se mu ponudi kaj koristnega in v prijetni obliki. Zato pa zmiraj skrbimo za nekako spremembo v govorih in govornikih. Nekaj čisto novega jim hočemo ponuditi v nedeljo 13. t. m. zvečer ob 8. uri. G. kaplan Rožman bo namreč predaval o grozovitostih francoske revolucije, nesrečnem kralju, kraljici itd. in vse tiste dogodke kazal na velikih krasnih slikah. Taka predavanja so se v Ljubljani sila dobro obnesla, obiskovalo jih je 3 do 4000 ljudi. Kdor pride torej v nedeljo ali po opravih ali v zabavo v Podljubelj, naj ne zamudi priložnosti in pride v „Dom“. Vrata so vsakemu poštenemu človeku odprta, naj že bo iz te ali one stranke. Vstopnina 20 v, za otroke 10 v.

Št. Jakob v Rožu. (Korošci vun!) Naša posojilnica je že prijavila celjski zvezi svoj odstop.

Št. Jakob v Rožu. Na binkoštni pondeljek je pokazalo naše nemškonacionalno učiteljstvo udeležencem občnega zbora S. K. S. Z. svojo „napredno omiko“. Posebno slaven je hotel biti iz Šlezije privandrani podučitelj P., ki se je skril prav junaško za vrata šolskega poslopja ter izžival s prav pomenljivim žvižganjem mimogrede Orle. Podpirali ste ga pri tem junaškem činu njegovi kolegiji. Mi smo gostom povedali, da so to tisti ljudje, ki širijo pri nas nemško kulturo in jo vtepijo v glave tudi slovenskim otrokom. Isti kulturonošci so z divjim hajlanjem napadli pred kratkim iz Borovlj vračajoče se Sokole, da so se zgražali celo socialni demokratje.

Rožek. (Vtopljenko), približno 17 let staro dekle so potegnili iz Drave pri vasi Loče. Dozdaj še niso mogli dognati, kdo da je utopljenka, in ali se je zgodil kak zločin ali samomor.

Podružnica sv. Cirila in Metoda za Beljak in okolico priredi v nedeljo, dne 13. rožnika, pri Nadrugu (Cvancigerju) v Bačah, ob 4. uri popoldne obči zbor s sledečim sporedom: Pozdrav predsednikov, slavnostni govor (g. Ante Beg), igra, tamburanje, petje in prosta zabava. Vstopnina 40 v za stojišča in 50 v za sedeže. Vsi zavedni Slovenci so najsrčneje vabljeni, da se gotovo udeležijo tega velepomembnega sestanka v kraju, v katerem naša podružnica že celih dvanajst let ni zborovala.

Marija na Zili. (Odstop posojilnice od „Celjske zveze“.) V odborovi seji dne 6. junija se je z ozirom na postopanje „Celjske zveze“ v prevajški posojilnici sklenilo soglasno, da odstopimo od te čudne „Celjske zveze“, ki dela na ponemčevanje koroških posojilnic, ustanovljenih in leta ter leta brezplačno, za lastnimi žrtvami oskrbovanih od koroških duhovnikov-rodoljubov. Upamo, da slede vse koroške posojilnice! V Celju po tem dogodku za nas ni več mesta!

Medgorje. (Podružnica sv. Cirila in Metoda) naznanja, da priredi dne 13. t. m. ob 3. uri popoldne na župniškem vrtu letni občni zbor. Na sporedu so: Pesem, pozdrav, igra: „Sv. Cita“, igra v treh dejanjih, šolski govor, volitev odbora, pesmi in če le mogoče, igra: „Čevljar“, šaloigra v treh dejanjih, sklepne besede in pesem. Vstopnina 50 vinarjev do 1 krone. K udeležbi vabi odbor.

Velikovec. (Občni zbor „Hranilnice in posojilnice“.) V sredo, dne 26. m. m., smo se zbrali k 18. rednemu letnemu občnemu zboru našega denarnega zavoda, ki je za Velikovec in celo okolico za slovensko narodno gospodarstvo naravnost velikanskega pomena. Naša posojilnica napreduje od leta do leta v vsakem oziru. Od čistega dobička v znesku 1069 K 14 v se je več kot polovica obrnila v dobrodelne in narodne namene. Prometa je bilo 819.156 K 19 v. Drugih števil ne bomo navajali. Pač pa moramo omeniti in se spominjati za posojilnico velezaslužnega moža in štirinajstletnega načelnika, g. Fr. Reša, ki je letos vsled bolehnosti odložil načelništvo. Z veliko previdnostjo in skrbjo je vodil 14 let naš denarni zavod, in njemu se imamo zahvaliti, da naša posojilnica tako prospeva. Kako priljubljena mu je posojilnica, pa kaže to, da je vendar še hotel ostati v odboru. Za ves njegov trud in požrtvovalnost mu gre najtoplejša zahvala! Naš novi načelnik je občesposlovan in narodni velikovski meščan, g. Jurij Čarf, ki se zelo zanima za vsak napredek slovenskega naroda. Prepričani smo, da bo tudi ta vodil naš prekornisti denarni zavod s spretno roko, da bodo mogli zatirani Slovenci iskati pri domačem podjetju pomoči.

Velikovec. (Občni zbor društva „Lipe“) se je vršil dne 23. maja. Društvo je v preteklem letu jako plodonosno delovalo. Zborovanja je prirejalo doma in v okolici. Govori so bili različne vsebine. Združeno s pončnimi govori so se prirejale tudi zabavne gledališke predstave in se je gojilo petje in tamburanje. V teku kratkega časa so se naši vrli fantje v tamburanju že jako dobro izvežbali. Tako vedno bolj in bolj napredujemo in izpopolnujemo svojo društveno organizacijo. „Lipa“, dasi še mlada, je pognala korenine v rodovitno zemljo in razširila svoje veje, pod katerih senco se Slovenci in Slovenke prav radi zbiramo k pouku in zabavi.

Velikovec. (Zmešalo) se je tukajšnjemu črevljarskemu mojstru Fr. Schlöglu ter so ga morali odpeljati v norišnico. Nesrečnega moža in njegovo obitelj moramo omilovati. Zamolčati pa ne moremo počasnosti naše občine, da ne stori o pravem času potrebnih korakov, zlasti ker so ji ravno v tem slučaju razmere že davno znane. Tu ne velja izgovarjati se na povelje zdravnika! In zato delamo občino odgovorno za vse, kar je nesrečnež storil v svoji zmedenosti.

Opr. štev. U V 80/9

V imenu Njega Veličanstva cesarja!

C. kr. okrajno sodišče v Celovcu, oddelek V, je vsled obtožbe Andreja Hornbognar kot zasebnega obtožitelja zoper Ivana Koželj (rojen 30./VIII. 1874 v Ljubljani, pristojen v Vodicah, kat., samski, zakonski, odgovorni urednik v Celovcu) radi prestopka po členu III. zakona z dne 15. X. 1868 štev. 142 d. z. l. v prisotnosti dr. J. Knapitsch kot zastopnika zasebnega obtožitelja in zagovornika dr. J. Bratanič pri danes izvedeni glavni obravnavi na podlagi predloga obtožitelja, da se kaznuje obtoženec in objavi sodba v Miru v smislu § 29 t. z., spoznalo za prav:

Ivan Koželj je kriv, da je kot odgovorni urednik periodičnega lista „Mir“ sprejel v števiko 49, z dne 15. XII., na strani 301, članek z naslovom Velikovec, katerega vsebina začenši z besedami „tukajšna meščanska...“ vsebuje dejanski stan pregreška zoper varnost časti in stem zanemaril ono pazljivost, katero bi moral uporabljati, da bi izostal vsprejem članka kaznive vsebine; obdolženec je zakrivil prestopke po členu III. zakona z dne 15. X. 1868 štev. 142 d. z. l. in se obsodi zato v smislu štev. 5. zgoraj omenjenega zakona v globo 100 kron za slučaj pa v kazni zapora 10 dni in v smislu § 389 k. p. r. v povračilo stroškov kazenskega postopanja in morebitnega izvršila.

Istočasno se v smislu § 39 t. z. izreče, da se ta sodba v jedni izmed prvih treh števil periodičnega lista Mir, ki bodejo izdane po pravomoči te obsodbe, objavi in sicer v onem z naslovom „koroške novice“ zaznamovanem delu in ima stroške obtoženec plačati.

Predstoječa sodba je bila od c. kr. deželnega kot prizivnega sodišča v Celovcu 7. V. 1909 glede krivde potrjena, kazena pa se je znižala na globo 60 kron za slučaj pa v kazni zapora 6 dni.

C. kr. deželno sodišče v Celovcu oddelek VII, dne 7. maja 1909. Nadamlensky.

Zgornje Trušnje pri Velikovecu. V petek, dne 4. t. m., je nastal na tukajšnji žagi, ki je last grofa Kristalnika, na nerazjasnjen način ogenj, ki je upepelil žago in žagarjevo kajžo. Je precej škode, posebno hudo je prizadet tudi ubogi žagar z rodbino, ker mu je zgorelo skoro vse. Najemnik žage je g. Leitgeb v Sinčivasi.

Prevalje. (Zahvala št. danijelskemu županu.) Po lanskim suši prizadeti posestniki se

najtopleje zahvaljujemo g. županu v Št. Danijelu, ki nam je v najhujši sili blagohotno poskrbel sena in slame. Ne najboljše spričevalo županske zmožnosti je za Pristova dejstvo, da mora njegovim občanom pomagati sosedni župan, ki ima v svoji občini dovolj dela. Prosimo Vas, gosp. župan v Št. Danijelu, vzemite našega Pristova za nekaj tednov v svojo šolo, da ga podučite, kako se mora potrebnim v sili pomagati, in povejte mu prav na glas, kje vse mora potrkati, ako bo iskal podpore; kajti dosedaj je hodil menda vedno trkat na napačna vrata. Gospod Kumprej, Bog Vam plačaj Vašo naklonjenost in trud, če ga bode imeli s Pristovom, ko bo hodil v Vašo šolo.

Vedno Vam hvaležni posestniki.

Na postaji v Spodnjem Dravbergu je kot uradnik mladenič, ki noče znati slovenski. Narodnjaki, zahtevajte dosledno na slovenskih tleh vozne listke v slovenskem jeziku. Posebno velja moj poziv kmečkemu ljudstvu, ki kaj rado namesto slovenskega postajnega imena pove nemško spakedranko. Ne delajmo tlake nikomur!

Gospodarske stvari.

Tobačni izvleček.

Tobačni izvleček je izborno sredstvo proti kmetijskim škodljivcem. Prejšnje čase je imel mnogo sitnosti in potov, kdor ga je hotel dobiti v tobačni tvornici. Sedaj je pa tobačna uprava dobavo tobačnega izvlečka tako olajšala, da ga kmetovalci lahko brez sitnosti dobivajo, kolikor ga potrebujejo. Tobačni izvleček se namreč sedaj dobiva tudi v tobačnih zalogah in trafikah, in s posebnim dovoljenjem finančne oblasti ga imajo lahko v zalogi tudi kmetijska društva (podružnice), semenske trgovine in dr.

Kilogram tobačnega izvlečka v pločevinasti posodi stane 2 kroni, pet kilogramov pa 8 kron.

Zaradi varnosti se tobačni izvleček oddaja le v zaprtih pločevinastih posodah, in ga je hraniti v kakem hladnem, toda suhem prostoru, kjer po zimi ne zmrzuje. Kjer so jestvine, tam se izvleček ne sme hraniti. Prodajalci škatelj ne smejo odpirati, uradnega zapora ne odstraniti in izvlečka nezanesljivim osebam ne prodajati.

O koristi in porabi tobačnega izvlečka imamo naslednje izkušnje: Raztopina tobačnega izvlečka v vodi hitro pomori vse škodljivce, rastlinam škoduje le tedaj, če je pregost — torej se je temu lahko izogniti — se lahko pripravlja in je zelo po ceni ter se lahko v obilni meri rabi. Če se raztopini dodane nekoliko mila in alkohola ali ogljikovega natrona (sode) z lanenim oljem ali s kolofonijem, je potem bolj porabna. Rastline se navadno škrope s škropilnico proti mrčesom (z Neslerjevo, Vermorelovo in dr.). Gostost raztopine se ravna po mrčesu, ki mu je namenjena, ter je 1—3 odstotna, t. j. na 100 l vode se vzame 1—3 l tobačnega izvlečka. Za uničevanje listnih uši zadošča 1—1,5 odstotna raztopina, za uničevanje pršic in golih ličink 2 odstotna, za kosmate gosenice in za hrošče pa mora biti 3 odstotna. Mnogo rastlinskih škodljivcev pomori tobačni izvleček, na pr. mehurovožce na jagodah, vrtnicah, malinah, na čebuli, na zelju in na mnogih rastlinah po rastlinjakih; potem listne uši, posebno kar je golih, po vrtnicah, sadnem drevju, ivanovem grozdiju, na hmelju in na siljenih rastlinah; krvavo uš na lubudi jablan in drugih sorodnih rastlin; kaparje po lesnatih rastlinah, vrtnicah, ivanovem grozdiju in kosmuljah (agrasu); skakače posebno po jablanah; grbave stenice na hruškah; gosenice raznih grizlic na borovcu, sadnem drevju, na malinah, na trnjevcu, nešpljah; gosenice trsnega zavijača in agrasovega pedica; ličinke različnih hroščev (žitnega brzca); bolhače, posebno na retkvi; pršičnega pajka na vinski trti ter pršice po vrtnicah in drugih lepotičnih rastlinah. Proti brestovemu, hruševemu in slivovemu likarju, potem proti lubadarju na sadnem drevju in na trsu se za odvrtno sredstvo rabi kašnata maža iz tobačnega izvlečka, goveje krvi, apna in kravjaka. Tudi proti živalskim zajedalcem (na pr. proti ovčjim garjam) se tobačni izvleček rabi z velikim uspehom.

Tobačni izvleček ima navadno nekoliko nad 9 odstotkov nikotina v sebi in se vedno rabi raztopljen v vodi, tako da je nikotina v raztopini 1 do 3 odtisočinke.

Društveno gibanje.

Št. Janž v Rožu. „Slov. kat. izobraževalno društvo za Št. Janž in okolico“ priredi v nedeljo, dne 13. junija, ob 3. uri popoldne pri Gašperju v Podsinjivasi mesečno zborovanje. Po zborovanju se uprizori igra: „Nemški ne znajo“,

z vstopnino 30 vinarjev za neude, udom je vstop prost. K obilni udeležbi vljudo vabi vse ude in prijatelje društva *odbor.*

Želinske pri Velikovecu. Katol. slovensko izobraževalno društvo za Važenberk priredi dne 20. t. m. popoldne po blagoslovu mesečni shod v Št. Jurju pri pd. Žnidarju. *Odbor.*

Pliberk. Slov. katol. izobraževalno društvo v Pliberku priredi v nedeljo, dne 20. junija, ob 3. uri popoldne pri Likebu v Dobu mesečno zborovanje. Na sporedu je par poučnih govorov, tamburanje in za tem prosta zabava. K obilni udeležbi vljudo vabi *odbor.*

Politične vesti.

Nemška vlada in Slovani sučejo meče.

Bienertovo ministrstvo je naredilo v avstrijski notranji politiki nov poizkus, kako ustvariti v državnem zboru stalno večino, da bi mogla vlada enkrat pravočasno in po rednem potu spraviti svoje potrebe pod streho. Ministrski predsednik Bienert je hotel izvesti to nalogo z nemško „Gemeinschaft“, ki so se ji sramotno udejeli — Poljaki, seveda na račun ostalih Slovanov. Najhušo ost tega ministrstva smo začutili seveda Jugoslovani, pred vsem Slovenci, ker na Hrvate se je morala vlada v kritičnem položaju na Balkanu vendar še nekoliko ozirati. Najhušo celo Bienertove politike pa bi bili morali plačati ravno **koroški Slovenci**, takoj za nami morda štajerski bratje. Slovenski politiki so to takoj uvideli in so proti sestavi sedanjega ministrstva odločno protestirali, zlasti proti imenovanju kar dveh štajerskih zagrizenih nasprotnikov Slovencev, proti imenovanju naučenega ministra grofa Stürgkha in pravosodnega ministra dr. pl. Hohenburgerja, kojega pest smo že močno čutili koroški Slovenci. Mož je bil poklican v ministrstvo, da z odredbami popolnoma odpravi Nemcem tako sitni § 19, ki so ga odpravili pri nas na Koroškem najprej v praksi s silo. Dr. Šusteršič je takoj napovedal tej vladi najhuši boj. Vlada na grožnje Jugoslovancev ni veliko dala, ker so jo zibali v sladke sanje nemški krščanski socialci, ki so pod Gessmannovim kratkovidnim vodstvom zapluli precej v stran v nacionalno lužo in so začeli ljubimkovati z nemškimi nacionalci. Bienert niso mogli prehvaliti in so udušili poredke glasove iz njihovih vrst, ki bi bili radi imeli v vladni večini Jugoslovane in češko katoliško stranko. Že iz tega spoznamo, da je bila smer sedanje vlade v prvi vrsti — nemška. To je prav naivno izbleknila tudi „Reichspost“, ki je zaradi petkovega glasovanja v državnem zboru očitala dr. Ofnerju in baronu Hocku, da sta glasovala s Čehi (bala se je zapisati „s Slovani“) proti Nemcem, ne pa, da sta glasovala z opozicijo proti vladni stranki. Pa Bienert in vladna stranka so se uračunali. Dr. Šusteršič je kot diplomat daleč nadkrilil Gessmanna (le bodimo odkriti in povejmo, kar drugi listi prikrivajo: koroški Slovenci imamo vendar najmanj povoda prikrivati pravo lice položaja). Vlada sama se je izkazala slabo, nezmožno, vključ temu, da smo v gotovih letih čitali dan za dnem slavošpeve, kako krepko roko je pokazal Bienert.

Jugoslovani proti oderuški agrarni banki.

Bienert ni imel moči, da bi bil preprečil agrarno in komercialno banko za Bosno in Hercegovino, ogrsko podjetje, kojega namen bi bil, odkupiti bosenske kmete od turških veleposestnikov, pa jih izročiti na milost in nemilost judovskim špekulantom, ki bi sedeli v agrarni banki in bi izmogli deželo, katera je stala našo državo toliko krvi in denarja; bosenskemu kmetu bi podarila ta banka namesto osvoboditve in gospodarskega okrepitja beraštvo in intabulirano siromaštvo. Kakor en mož so se vzdignili proti temu poslanci „Slovanske jednote“, na čelu jim posl. dr. Šusteršič, predsednik bosenskega odseka. Že v odseku se je protivil in bral vladi hude levite, a polovičarstvo krščanskih socialcev, ki so bili stvarno popolnoma za Šusteršičev predlog, a so hkrati krili vlado, je imelo s Poljaki in nemškimi nacionalci vred večino, dosegel pa je toliko, da je bil njegov tozadevni nujni predlog v petkovi seji državnega zbora 4. t. m. soglasno sprejet.

Dotični predlog meri na to, da se ustanovitev agrarne in komercialne banke za Bosno in Hercegovino naj ne odobri, jamstvena zaveza skupnega ministrstva za posojila kmetijske odveze razveljavi in vlado pozove, da nobenemu ustavnemu načrtu ne pritrdi, ki ne obsega določbe, da se mora kmetijska odveza izvesti po deželni upravi, ne pa potom banke. Svoj nujni predlog je poslanec Šusteršič utemeljeval tako prepričevalno, da so mu pritjevale celo vladne

stranke. Za glavna govornika sta bila izbrana Bielohlavek in dr. Krek. Dr. Krek je zagovarjal jugoslovansko stališče tako, da je pisal o njegovem govoru celo vladni list: „Dr. Krek je branil stališče Jugoslovancev kakor lev in njegov silen naskok proti Bilinskemu in taktiki poljskega kluba so občutili v zbornici kot dogodek.“ Ostro je prijemal Poljake zaradi njihove neslovenske politike in jim je očital: „Vi niste vredni, da se imenujete sinove naroda, ki je rodil velikega pesnika Mickiewicza.“ Med nepopisnim pritjevanjem in ploskanjem je končal dr. Krek, ki so mu mnogi poslanci raznih strank čestitali. Nato je utemeljeval še Čeh Kalina svoj predlog, naj zbornica izreče vladi obžalovanje zaradi njene postopanja.

Moralen poraz vlade.

Glasovanje je bilo velik moralen poraz vlade in njenih strank. Nujnost Šusteršičevega predloga je bila sprejeta soglasno, za nujnost Kalinovega predloga sicer ni bilo dvestretjinske večine, pač pa je dobil predlog absolutno večino 201 glasov proti 194 glasom. Tako je večina izrekla sedanjí vladi nezaupnico. Viharno ploskanje opozicije je zadonelo po zbornici. Pokazalo se je, da ima opozicija 221, vladne stranke pa le 200 glasov. Zato so se vladne stranke dogovorile, da na vsak način preprečijo meritorno glasovanje dr. Šusteršičevega predloga, da vlada ne doživi še hušjega udarca, ki bi jo strmoglavil. Dr. Šusteršič je utemeljeval svoj predlog. Predsednik je hotel zaključiti sejo, a poslanec Čeh je predlagal, da se seja nadaljuje. Nemci so ugovarjali, pa so se morali vdati, ker je bil Čehov predlog sprejet z 221 glasovi proti 200. Posl. Laginja je med živahnim pritjevanjem označil stališče Jugoslovancev in predlagal konec debate.

Obstrukcija vladnih strank.

Posl. Wolf, pristaš vladne stranke, je predlagal poimensko glasovanje. Za odsotnega poslanca Bernt je glasoval nekdo izmed vladincev. Nekateri kličejo: Bernta ni tukaj. Zapisnikar Kotlař (Čeh) vpraša, če je Bernt navzoč, na kar začnejo vladne stranke obstruirati. Predsednik je prekinil sejo za 20 minut. Ko je bila seja zopet otvorenja, so zagnali vladni poslanci zopet strašen hrup. Živahna veselost je povzročila, ko je izpodbujal bivši minister Gessmann vladne poslane, naj obstruirajo. Med velikanskim hrupom je naznanil predsednik dr. Pattai ob 8. uri 20 minut, da zaključí sejo. Najbolj značilna je bila ta vladna obstrukcija za krščanske socialce, ki so se nekaj časa sem že silno zavzemali za opravičilo, ki onemogočuje obstrukcijo, in se silno hudovali nad obstrukcijo, češ da je nemoralno sredstvo. Kar pa je bilo dovoljeno vladni stranki, to pa bo dovoljeno prihodnjič tudi opoziciji. Vsi nemški listi skušajo zdaj to vladno blamažo olepšati, a dejstvo je, da bi morala vlada takoj odstopiti, če bi imela le količkanj parlamentarnega takta.

Boj proti vladi v torek.

V pondeljek zvečer so se vršili med voditelji poljskih strank in opozicije pogovori za kompromisen predlog, ki bi bil za obe strani vzporedljiv. Posvetovanja so trajala do 4. ure zjutraj. V torek zjutraj pa so prišli v zbornico poljski poslanci z izjavo, da kompromisa ne morejo sprejeti, ker mu je nasproten finančni minister Bilinski. Posl. Wolf je umaknil svoj petkov predlog za poimensko glasovanje. Predsednik je odredil navadno glasovanje, in vsa zbornica je glasovala za nadaljevanje debate. Za glavna govornika sta bila izvoljena predsednik poljskega kluba vitez Glombinski za proti in za pro dr. Adler. Glombinskemu so Čehi in Jugoslovani viharo ugovarjali. Ko je polemiziral proti govoru dr. Kreka in je imenoval Krekovo ime, so med Čehi in Jugoslovani zagromeli navdušeni kliči: „Živio dr. Krek!“ Bila je to za dr. Kreka sijajna slovanska ovacija in hud poper za neslovanski nastop Poljakov. Ob 3. uri popoldne je bilo razburjenje v zbornici na višku. Dr. Šusteršič je govoril sijajen zaključni govor ter polemiziral proti govornikom vladnih strank. Skoro pri vsakem stavku mu je opozicija burno ploskala. Pri glasovanju je glasovalo za dr. Šusteršičev predlog 237, proti 242 poslancev. Vlado je rešilo torej 5 ministrov.

Cerkvene vesti.

Razpisane so župnije Št. Vid ob Glini in Žabnice.

„Mir“ je edino glasilo koroških Slovencev!

Po Najvišjem povelju Nj. c. in kr. Ap. Veličanstva.

XXXIX. c. kr. državna loterija

za civilne dobrodelne namene tostranske državne polovice.

Ta denarna loterija, edina v Avstriji postavno dovoljena, ima 18.399 dobitkov v gotovini v skupni vrednosti 513.600 kron.

Glavni dobitok iznaša

200.000 kron v gotovini.

Žrebanje se vrši neprekinjeno dné 17. junija 1909.

= Ena srečka stane 4 krone. =

Srečke se dobivajo pri oddelku za državne loterije na Dunaju, III., Vordere Zollamtsstraße 7, v loterijskih kolekturah, tobačnih trafikah, davčnih, poštnih, brzajavnih in železniških uradih, v menjalnicah itd. Načrti žrebanja za kupce srečk brezplačno. — Srečke se pošiljajo poštne prosto.

Od c. kr. ravnateljstva loterijskih dohodkov

(oddelek za državne loterije).

Kaj je novega po svetu.

„Matica Slovenska“ izda za l. 1909. sedem knjig; med njimi bo obsežen „Bleiweisov Zbornik“ (slika naše kulturne zgodovine okoli l. 1848, dobe Bleiweisove, Jurčičeve, Levstikove), prevod iz ruščine „Onjegin“, ilustriran spis Koroške (z velikim jezikovnim zemljevidom), opis dobe Stanke Vraza, nadalje „Zabavna knjižnica“, „Knezova knjižnica“ (z zabavnim čtivom) itd. Po pravilih je članarina (4 K) plačati v prvi polovici vsakega leta. Kdor se zgledi prepozno, ne more več reflektirati na publikacije. Istotako izda Matica **letos nov „zemljevid slovenskih pokrajin“** s slovensko terminologijo v merilu 1:200.000 in na štirih listih. Skupna velikost vseh štirih listov bo imela 146 cm dolžine in 155 cm širine. Zemljevid bo izdelan tako kakor generalna karta c. in kr. vojaškega zemljepisnega zavoda in bo imel poleg praktične tudi znamenito znanstveno vrednost. Matici nemu odboru je do tega, da pridejo društveniki, ki se za to stvar zanimajo, do lepega, uporabnega in tudi v zemljepisnem oziru dovršenega zemljevida, ki jim bo izvrstno ustrezal na potovanju po slovenskih krajih, v uradu pri raznovrstnih poslih in doma pri čitanju slovenskih knjig; zakaj v njem bodo vestno zabeleženi vsi količkanj znameniti slovenski kraji po vseh slovenskih deželah, tako da bo popolnoma nadomeščal jako razširjeno in priljubljeno generalno karto. Za Maticarje stane zemljevid 5 K, za Nematicarje pa 6 K. Vabimo na naročevanje tudi krajne šolske svete, društva in javne, zlasti občinske urade. Oglasila za Celovec in okolico sprejema Ivan Kolenc, poslovođa Mohorjeve tiskarne, Vetrinjsko obmestje 26 v Celovcu.

Odpustili so mnogo delavcev na Pozenskem v zahodni Nemčiji, med njimi mnogo Avstrijcev, ker kupčija nazaduje. Vsled tega ne kaže našim ljudem hoditi na Pozensko.

Foedransberg pomilošen. Foedransberg, morilec šansonetke Fabry, obsojen od tržaškega porotnega sodišča na smrt na vislicah, je od cesarja pomilošen. Kazen mu je spremenjena v dosmrtno ječo.

Kobilice na Krasu. Kobilice so se pokazale na Krasu v velikem številu. Da jih zatro, je dovolilo poljedelsko ministrstvo 11.000 K. Na polje bodo gonili purane, ki strastno žro to golazen.

? Imate li doraslo hčerko ?

Zahtevajte vedno **ново isbiro** z narodnim kolkom 1 kos 23 m za **K 16-**

Naročite takoj najcenejše in najlepše tkaninsko blago lastnega izdelka, kakor

celire

damaste, gradle, flanel, kanafas, najmodernejše blago za damske obleke itd. za tovarniško ceno pri tvrdki:

Frančišek Mejdr

strojna tkalnica in razpošiljalnica v Usti nad Oplic, Huttvald št. 50, Češko.

Opreme za neveste

Pišite po vzorce

! podelite ji veselje in kupite ji opremo !

Priporočujemo našim družinam
Kolinsko cikorijo.

XXXIX. državna loterija. Že dne 17. junija t. l. se vrši žrebanje XXXIX. državne loterije za dobrodelne namene. Vseh 18.389 dobitkov v skupnem znesku čez pol milijona kron, med temi glavni dobiček za 200.000 kron, se izplačajo v gotovini. Srečke po 4 krone se dobivajo v tobačnih trafikah, loterijskih kolektorih, menjalnicah itd.

Opomba k modni barvi. Kakor je soditi iz vseh modnih poročil, bo bela barva nadvladala pri ženski obleki. Kakor je le pozdravljati svetla, vesela poletna obleka, isto tako je na to paziti, da obdrži trajno svojo veljavo, kajti bela obleka je le takrat lepa, kadar je bleščeča bela. Zatorej priporočamo letošnje poletje prav posebno vestno porabo labodjega mila (Schichtovega trdnega kalijevega mila). To prekrasno, absolutno zanesljivo milo očisti tudi najtanjše blago, ne da bi ga prevzelo ali neznatno storilo. Naj si bo platnena, volnena ali svilena tkanina, labodje milo ji podeli blešč in sij popolne novosti. Naj se pazi na pouk o porabi na zavojih labodjega mila.

Popravek. V naznanilu znane tkalnice S. Stein v Nachodu vrnila se je tiskovna pomota. Širokost angleških ceftov je navedena z 20 cm, v resnici so pa cefti široki 80 cm, na kar svoje cenjene čitatelje posebno opozarjamo. Tkalnico S. Stein, ki si je po solidni postrežbi pridobila po celi avstro-ogrski državi najboljše glas pri svojih mnogih odjemalcih, priporočamo svojim cenjenim naročnikom in čitateljem.

Tovarniška zaloga in razpošiljalna ponudba k pomladanski in poletni dobi **sukna** iz volne za bujno nizko ceno. Yzorci se zamenjajo.

Pozor! Ostanki po 3 metre v vseh barvah za K 6—, 8—, 10— in više. Velika izbira!

Zamena ostankov dovoljena.

Od ostankov se vzorci ne pošiljajo.

A. J. Šolc, Nachod, Češko.

Listnica uredništva.

Klanče. Preveč osebno. Opravite to pri g. župniku. Zdravi!

Loterijske številke 5. rožnika 1909:

Trst 3 6 38 60 4
Linc 85 20 62 39 78

Zahtevajte „Mir“ po vseh gostilnah!

Razpisana služba.

Pri občinskem uradu Vernberg se z dnem 1. julija t. l. sprejme

občinski tajnik,

ki je uradovanja v slovenskem in nemškem jeziku zmožen.

Prošnje je doposlati do 25. junija t. l. na občinski urad Vernberg na Koroškem.

Učenca išče kolarski (rodarski) mojster **Janez Wedenigg** v Vrbi ob jezeru na Koroškem.

Služba mežnarja in organista

se odda pri župnijski cerkvi v Kapli na Dravi. Nastopi se začetka septembra. Pojasnila daje župnijski urad v Kapli na Dravi, pošta Svetnaves, Koroško.

Služba mežnarja in organista se odda v Žihpoljah od 1. julija 1909. Oglasila sprejema župnijski urad v Žihpoljah.

Posestvo

ob Vrbskem jezeru, ki obsega 8 oralov sveta, se proda. Več pove posestnik **Pavel Goričnik**, sodarski mojster v Otočah pri Celovcu šte. 18. (Weidmannsdorf).

Prihranite mnogo, ako kupite pri izdelovalcu!

Najboljše, brezhibne in pristnobarvne

ostanke

izbornega kanafasa, oksforda za srajce, flanela, platna, cefira, šotskega blaga, višnjeve tkanine, krizeta za suknje, izborna odbrane, da se more vsak ostanek izborni porabiti v gospodinjstvu, razpošilja **krščanska trdnica** 40 do 45 metrov za 16 kron po povzetju. Dolgost ostankov 6—10 metrov.

Anton Maršik, lastnik ročne tkalnice in razpošiljatelj

Češka Čermna pri Nachodu, Češko.

Pristni kranjski
lanenooljnati firnež
Gljate barve
v posodicah po $\frac{1}{2}$, 1 kg kakor tudi v večjih posodah

Fasadne barve za hiše
po vzorcih

Slikarski vzorci

in papir za vzorce

Laki

pristni angleški za vozove, za pohištva in za pode

Steklarski klej (kit)

priznано in strokovno preizkušeno najboljši

Karbolinej prve vrste

Mavec (gips) za podobanje in za stavbe

Čopiče domačega izdelka za zidarje in za vsako obrt priporoča

Adolf Hauptmann

v Ljubljani

Prva kranjska tovarna oljnatih barv, firnežev, lakov in steklarskega kleja.

Zahtevajte cenike!

Največja trgovina te stroke v Celovcu.

Modnega in manufakturnega, tu- in inozemskega blaga, vedno najnovejši izbir.

Zaloge je stalno v vrednosti $\frac{1}{4}$ milijona kron. Za prodajanje na debelo oddajam blago trgovcem po tovarniških cenah.

Zaradi posebno velikega nakupa poletnega blaga bodem letos po zelo nizkih cenah prodajal, t. j. brez konkurence, ker se je tudi cena pri blagu znatno znižala. Imam za ženihe in neveste zmerom veliko zalogo in najlepše blago na razpolaganje.

Vsi uslužbenci govorijo slovenski.

Anton Renko, lastnik trgovine, Celovec, vogel Kramarjeve ulice in Novi trg.

Prijatelji, prepričajte se,

da vsakdo prihrani mnogo denarja, kdor oskrbi svoj nakup raznega tkalskega blaga naravnost pri izdelovalcu-veščaku, ker le ta more vsestransko najboljšje postreči.

CEFIRI
kanafase, oksforde, šipkovine in vsakovrstne tkanine lastnega izdelka priporoča po najnižjih cenah izborna češka krščanska trdnica

JOŽEF SUCHANEK,

Prva mehanična in ročna tkalnica ter razpošiljalni zavod izbornih tkanin v Novem Hradku pri Novem Mestu na Metuji, Češko.

Esence

za takojšnjo sigurno narejanje vseh opojnih pijač, finih namiznih likir in specialitet pošiljam v brilantni kakovosti. Poleg tega ponujam

ocetove esence 80 % kem. čiste, za narejanje hudega jesiha. Recepte in plakate se priloži zastoj. Cenike pošiljam franco.

Karol Filip Pollak, tovarna esenc, Praga, Marijine ulice 8.

(Solidni, strokovni zastopniki se iščejo.)

Ceres in Ceres
jedilna mast jabolčni sok

sta popolnoma naravno čista, dolgoletno stano- vitna, čudovito prijeta, slastna v okusu in v kljub temu jako poceni!

Izborno

Antonijevo pivo

svetlo in temno, v steklenicah in sodčkih priporoča

Ana Krasnitzer,

Celovec, Živinski trg šte. 10.

Pozor! Slovensko podjetje! Pozor!

Slaunemu občinstvu se priporoča dne 11. febr. 1909 na novo otvorjena velika manufakturna trgovina

Franc Souvan sin

v stari Souvanovi hiši na Mestnem trgu št. 22 v Ljubljani

Lovske puške

vseh sestav, priznано delo prve vrste, z najboljšim strelnim učinkom, priporoča

Prva borovska orožnotovarniška družba

Peter Wernig,

družba z omejeno zavezo v Borovljah, Koroško.

Ceniki brezplačno in poštne prosto.

250 hl pristnega vina

belega, črnega in rdečega, imam še naprodaj po 28 do 36 vinarjev liter, na postajo Ajdovščino postavljenega, od 56 litrov više. Več po dogovoru. Priporočam se za nakup

Josip Cotič,

posestnik vinograda v Vrhpolji, p. Vipava, Kranjsko.

Najboljši češki vir za dobavo.

Ceno posteljno perje!

1 kg sivega, izpukanega perja 2 K, boljsega 2 K 40 vin.; polbelega 2 K 80 vin.; belega 4 K, belega puhastega 5 K 10 vin.; 1 kg najfinejšega, snežno-belega, izpukanega 6 K 40 vin., 8 K; 1 kg sivega puha 6 K, 7 K, belega, finega 10 K; najfinejšega prsnega puha 12 K. Ako se kupi 5 kg, poštne prosto.

Izgotovljene postelje iz gostonitkastega dečega, višnjevega, belega ali rumenega nankina, dobro napolnjene, tuhnja, 180 cm dolga, 116 cm široka, z dvema blazinama, vsaka 80 cm dolga, 58 cm široka, napolnjena z novim, sivim, zelo trpežnim puhastim perjem 16 K; napoln puha 20 K, puh 24 K; posamezne tuhnje 10 K, 12 K, 14 K, 16 K; blazine 3 K, 3 K 50 vin., 4 K. Pošiljam po postnem povzetju od 12 K dalje poštne prosto. Dovoljeno je zamenjati ali vrniti, ako se plača poština; če blago ne ugaja, se denar povrne. **S. Benisch, Deschenitz, št. 794 (Češko).**

Cenik brezplačno in poštne prosto.

Slovinci! Podpirajte Velikovsko šolo!

Hranilno in posojilno društvo v Celovcu

4 ¹/₂ %

kmečki kreditni zavod za Celovsko okolico

Pavličeva ulica štev. 7

uraduje

ob četrkih od ¹/₂ 10. do 12. ure in od ¹/₂ 2. do 3. ure,
ob sobotah od 10. do 12. ure.

4 ¹/₂ %

Društvo jamči za popolno varnost vlog s premoženjem vseh udov.

Labodje milo

(Schichtovo trdno kalijsko milo)

je edina posebnost za pranje volnenega in svilenega blaga, zaves, čipk, vezil itd. itd.

To milo se resnično ne more dovolj prehvaliti, ker vsled svoje nedosegljive pralne veljave, izdatnosti in mehke popolnoma zatemi vse drugo, kar se imenuje milo.

Janez Goleš v Celovcu

Paradeisergasse štev. 20.

podobarska in pozlatarska delavnica za cerkvena dela

se vljudno priporoča častiti duhovščini in slavnemu občinstvu v izdelovanje, prenovljenje in pozlačenje oltarjev, prižnic, božjih grobov, okvirjev, svetih podob in tabernakljev po predpisu.

Za fino in trajno delo prevzame popolno jamstvo.

Kos vsaki konkurenci.

Priznana najcenejša slovenska tvrdka na Koroškem.

Velika zaloga najboljšega

istrijsanskega vina,

iz najboljših, že iz rimskih časov slavnih rimskih gorov med Isolo in Piranom, prodaja po najnižji ceni od 56 litrov naprej

Anton Rebec,

posestnik in vinski trgovec, Št. Peter na Krasu.

Na prodaj je

Cimpermanova kajža v Črezdolu, občina Kotmaraves, obsega 9 oralov sveta, zidano in v dobrem stanu, precej gozda, ki je na lepem in v dobri legi. Pogoji ugodni. Več pove lastnik **Jernej Mak v Črezdolu**, pošta **Kotmaraves** pri Celovcu, Koroško.

Pri naročitvi 2 zavojev franko.

Edina izborna nakupna priložnost za trgovce krojnega blaga in krošnjarije.

Pošiljatev tudi na zasebnike.

40 do 45 metrov samo za 15 kron.

Blago za bluze (angleški cefir) 20 cm široko, najnovejši, nežni vzorci, **modni cefiri** za obleke, bluze in srajce, **kanafas** za posteljne prevleke (žive barve), **oksford** za moške srajce (izborna trpežna kakovost), **krizet** za spodnja krila, v temnih in rdečih barvah, **modrotisk**, za kuhinjske predpasnike in hišno obleko. Dolgost ostankov 6 do 15 metrov. Zajamčeno brezhibno in zajamčeno pralno ter najboljše kakovosti.

Znesek se takoj vrne, če blago ne bi dopadlo in se zavoj nefrankovano nazaj vzame.

Najmanjša oddaja 1 poštni zavoj okoli 40 do 45 metrov po povzetju. Pri naročitvi naj se tudi zaželjena razvrstitev naznani.

Tkalnica S. Stein, Nachod

Češko.

Dalje ponujam izborno, za najfinije perilo in opreme za neveste

ubeljeno Rumburško platno

in ubeljenega krajcnika za spodnje perilo 40 m na zahtevo razbrano za K 18'50.

Tovarna glinastih izdelkov **F. P. Vidic & Komp., Ljubljana**

ponudi vsako poljubno množino

zarezanih strešnikov (Strangfalzziegel) **sistem Marzola, zidarske opeke, peči** itd.

Na zahtevo pošljemo takoj vzorce in ponudbo.

Tvornica umetnega kamnja in marmorja

ZAJEC & HORN

Ljubljana, Dunajska cesta št. 73.

Prečastitim gospodom duhovnikom, stavbenim mojstrom, mizarjem itd. priporočamo prekrasno brušene in polirane plošče iz umetnega marmorja v velikosti do 2 ¹/₂ m² ena.

Čudovito naravno, a po ceni nadomestilo naravnega marmorja za oltarje, za prevleko celih sten, lizen v cerkvah, stebrov, za mize, kredence, umivalnike, za elektrotehnične plošče itd.

V zalogi je nad 12 raznih vzorcev v različnih barvah. Gospode interesente prosimo: „Prepričajte se sami o kakovosti blaga najbolje na licu mesta, ali pa zahtevajte vzorce!“

Podružnica Ljubljanske kreditne banke v Celovcu

Delniška glavica K 3.000.000.

Rezervni fond K 300.000.

Denarne vloge obrestujemo po 4 ¹/₂ % od dne vloge do dne vzdiga.

Kolodvorska cesta štev. 27.

Zamenjuje in eskomptuje

izžrebane vrednostne papirje in vnovčuje zapadle kupone.

Daje predujme na vrednostne papirje. — Zavaruje srečke proti kurzni izgubi.

Vinkuluje in devinkuluje vojaške ženitninske kavoije.

— Eskompt in inkasso menic. — Borzna naročila.

Centrala v Ljubljani. Podružnici v Spletu in Trstu.

Turške srečke. Šest žrebanj na leto. Glavni dobiček 300.000 frankov. Na mesečno vplač. po K 8.— za kom. **Tiske srečke s 4% obrestmi.** Dve žrebanji na leto. Glavni dobiček K 180.000. Na mesečno vplačevanje po K 10.— za komad.

Prodaja vseh vrst vred. papirjev proti gotovini po dnevnem kurzu.